

Intelektovo nadané dieťa

Inteligencia je schopnosť učiť sa zo skúsenosti, prispôsobovať sa, riešiť nové problémy, používať symboly, myslieť, usudzovať, hodnotiť a orientovať sa v nových situáciách na základe určovania podstatných súvislostí a vzťahov.

Existuje niekoľko delení inteligencie, napr. na abstraktnú, praktickú a sociálnu. Populárne je delenie podľa Howarda Gardnera, ktorý rozlišuje 7 druhov inteligencie:

1. verbálnu
2. logicko-matematickú
3. priestorovú
4. muzikálno-rytmickú
5. pohybovú
6. prírodnú (schopnosť žiť v súlade s prírodou)
7. personálnu (*interpersonálnu* – schopnosť porozumieť druhým ľuďom a *intrapersonálnu* – schopnosť porozumieť sebe, svojim myšlienkam a emóciám).

Keď hovoríme o intelektovo nadanom dieťati máme na mysli prvé tri typy inteligencie. Všeobecne by sa dalo povedať, že nadané dieťa v porovnaní so svojimi vrstovníkmi podáva alebo má potenciál podávať nadpriemerné výkony v jednej alebo viacerých oblastiach činnosti. Medzi vysoko nadpriemerne nadaných patria asi 3 % populácie.

Ako sa prejavuje intelektovo nadané dieťa v predškolskom veku? Uvádzame typické prejavy:

- Začína skôr rozprávať, má bohatý slovník a výborné vyjadrovacie schopnosti
- Rozumie abstraktným pojmom a správne ich používa
- Rado diskutuje, kladie veľké množstvo otázok (intelektuálna zvedavosť)
- Má širokú zásobáreň informácií, vynikajúcu pamäť
- Dokáže sa dlho sústrediť na činnosť, ktorá ho zaujíma
- Má dobré pozorovacie schopnosti
- Rado sa učí
- Má bohatú fantáziu
- Prejavuje predčasný záujem o čítanie a počítanie
- Zaujíma sa o rôzne druhy kníh – encyklopédie, atlasy ...
- Zaujímajú ho kalendáre, hodiny, hádanky, obľúbenými témami sú vesmír, dinosaury,

živočích, mapy, hlavné mestá, vlajky štátov a pod.

- Vyberá si náročné aktivity – napr. šachy, logické počítačové hry, slovné hry
- Vytvára si rôzne zbierky (nerasty, cestovné poriadky ...), tvorí vlastné „knihy“
- Efektívnejšie jedná s dospelými než s deťmi
- Citlivé na nečestné konanie dospelých
- Nemá rado u dospelých nelogické a nesystémové konanie
- Činnosť detskej skupiny ho často nezaujíma

Na druhej strane môžeme pozorovať určité odlišnosti v emocionálnej a sociálnej oblasti:

- Emocionálna nezrelosť – precitlivosť, intenzívne prežívanie
- Zvýšená úzkosť
- Uzavretosť
- Tvrdohlavosť, neprispôsobivosť
- Veľká tendencia k sebaapresadzovaniu, perfekcionizmus
- Ťažko znáša neúspech
- Menšia schopnosť socializácie
- Nezávislosť, neuznávanie autorít

Vzdelávanie detí a žiakov s intelektovým nadaním upravuje zákon č. 245/2008 Z.z. Zákon o výchove a vzdelávaní (§103 - §106) a vyhláška č. 307/2008 o výchove a vzdelávaní žiakov s intelektovým nadaním.

Takéto dieťa je možné vzdelávať buď formou individuálnej integrácie v ZŠ alebo zaradením dieťaťa do triedy pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním v **Základnej škole na Kubranskej ceste 80** v Trenčíne (<https://zskubranskatn.edupage.org/>).

Intelektové nadanie sa diagnostikuje v Centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie. Žiak, ktorý má centrom diagnostikované intelektové nadanie, je žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami – navrhuje sa mu vhodná forma vzdelávania. O forme vzdelávania rozhodne zákonný zástupca žiaka.

Spracovala: Mgr. Miriam Matysová (psychológ)

Literatúra:

Laznibatová, J.: Nadané dieťa. IRIS, Bratislava 2012

Jurášková, J.: Základy pedagogiky nadaných. Formát, Pezinok 2003

Fořtík, V. - Fořtíková, J.: Nadané dítě a rozvoj jeho schopností. Portál, Praha 2007